

en ze dan -zoals gebruikelijk- vooraf publiceren in TIJD-SCHRIFT.

6. Voorstel van het bestuur om -in enigerlei vorm- een blijk van waardering vast te stellen voor partikulieren die door restauratie van onroerend goed een konkrete bijdrage hebben geleverd aan het behoud of herstel van het stadsaanzien.

7. Rondvraag

8. Sluiting van de Algemene Ledenvergadering.

N.B. Als gevolg van diverse mutaties luidt thans het rooster van aftreden van de bestuursleden voor de jaren:

1974: W. Brouwer, J.M. den Draak en P.J. Westerdijk

1975: J. de Lig, I. Vellekoop en vakature levr. Bleeker

1976: als 1973

MEDEDELINGEN EN BERICHTEN

• Enkele aspecten van de bijzondere voorzieningen ten behoeve van de visserij in het Vlaardingen van 1912, door K.J. Fluimgraaf.

Van deze bronmuitgave werd in nr. 12 van TIJD-SCHRIFT een klein deel opgenomen. "Wordt vervolgd" stond er onder.

De indrukwekkende hoeveelheid materiaal maakt dit vervolg echter moeilijk uitvoerbaar. De redactie gaf dan ook -al eerder- de voorkeur aan een samenvatting. Die blijkt echter nog niet gereed te zijn.

Toch wil het bestuur onderzoeken of er belangstelling bestaat voor de volledige tekst, die ca. 100 pag. beslaat.

In foto-kopie gereproduceerd zal de kostprijs daarvan + f. 10,-- bedragen. Geïnteresseerden kunnen zich met de redactie in verbinding stellen.

• De Nederlandse Noordzeevervisserij, een volkskundige bibliografie is de titel van een speciale aflevering van Neerlands Volksleven 22 (1972), nr. 2.

Ons bestuurslid drs. J.P. van de Voort is de samensteller van dit -vooral voor verdere studie- belangrijke geschrift.

Voor belangstellenden: deze bibliografie is aan de balie van het Visserij-museum verkrijgbaar à f. 3,75.

• De kontributie in 1973.

Het bestuur van de H.V.V. heeft geen aanleiding gezien om de kontributie voor het komende jaar te verhogen. Deze blijft dus f. 10,-- p.p., voor gezinsleden en jeugdleden f. 5,-- p.p.

De kontributie van de provinciale Historische Vereniging Zuid-Holland wordt evenwel met f. 3,-- verhoogd. De gekombineerde kontributie bedraagt derhalve voor 1973 f. 25,-- (n.l. f. 10,-- plus f. 15,--).

Aanmeldingen resp. afschrijvingen voor de provinciale vereniging beslist vóór 31 januari 1973.

Alle kontributiebetalingen, zowel van "vlaardingse" leden als voor "gekombineerde" leden op de postrekening van onze penningmeester:

75 09 78 t.n.v. Penningmeester Historische Vereniging Vlaardingen.

WIJ HEBBEN GEÉN "BLIJMAKERS"

GEÉN WERVINGSPREMIËS, HALDDOENEN OF THEELEPELTJES

Maar misschien wilt u zélf een "blijmaker" zijn:
de Historische Vereniging Vlaardingen kan best
een aantal nieuwe leden gebruiken

(Tekst van de causerie van de heer G. Walstra, gehouden op de ledenvergadering van 8 mei 1972)

Hoewel de afzet van gecondenseerde melk na 1918 zeer moeilijk was onderging de N.V. een verdere expansie. In Canada te Brockville werd een fabriek van gecondenseerde melk opgericht; 6 boter- en kaasfabrieken in Friesland van de N.V. Koninklijke Maatschappij van Kaas- en Roomboterfabrieken, kwamen in handen van Hollandia; de melkfabriek "Vaca" te Oud-Gastel werd aangekocht en geheel vernieuwd. Het aandelenkapitaal werd met 1 miljoen gulden verhoogd tot f.4.000.000,--; deze aandelen werden grif geplaatst tegen de koers van 255%. Inmiddels werden de belangen in de suikerfabricage ingebracht in een nieuwe N.V., de Centrale Suiker Mij., waardoor Hollandia voor een bedrag van f.2.000.000,-- aandelen verwierf in deze N.V. Het gevolg was evenwel dat de suikeraffinaderijen te Vlaardingen en Gorkum werden stopgezet.

De na-oorlogse periode is voor Hollandia zeer moeilijk geweest; vooral de devaluatie van verschillende valuta's in een aantal landen had tot gevolg dat belangrijke afzetgebieden verloren gingen. De behoefte aan bedrijfsmiddelen bleef stijgen, zodat in 1925 een 6% obligatielening werd uitgeschreven ten bedrage van f.3.000.000,--.

De verscherpte concurrentie noopte de Directie samenwerking te zoeken met andere fabrikanten van gecondenseerde melk en zo kwam in 1929 een overeenkomst tot stand met het Zwitserse concern "Nestlé & Anglo Swiss Condensed Milk Comp. In feite betekende dit het einde van de zelfstandigheid van Hollandia; aangezien Nestlé de meerderheid der aandelen in handen kreeg.

De verkoop van gecondenseerde melk kwam geheel in handen van Nestlé met uitzondering van de verkoop in Engeland; ook de Binnenlandse afzet bleef een Hollandia aangelegenheid. De crisis in de dertiger jaren heeft ook Hollandia zwaar getroffen; enkele fabrieken moesten geheel of gedeeltelijk gesloten worden; een groot deel van het personeel moest worden ontslagen.

Inmiddels waren de heren Jan en Marius Hummelink afgetreden als directeuren; in hun plaats werden benoemd de heren H. Sparrius en Ir. A. C. Couvée. De heer Sparrius was voorheen directeur van het verkoopkantoor te New York doch dit kantoor werd gesloten. De heer Ir. A. Couvée was reeds als technisch adjunct-directeur aan de N.V. verbonden.

Het uitgegeven kapitaal der vennootschap werd in 1929 met f.4.000.000,-- verhoogd tot f.8.000.000,--. De nieuwe aandelen ad f.4.000.000,-- kwamen geheel in handen van Nestlé. Over de periode 1928 t/m 1934 werd geen dividend uitgekeerd; er ontstonden in deze periode aanzienlijke verliezen. In 1934/35 vond een sanering plaats tot delging van de geleden verliezen, herwaarderding van diverse activa en deelnemingen etc., waardoor het kapitaal tot 50% werd afgeschreven. Het restant van de 6% obligatielening 1925 ad f.2.250.000,-- werd tegelijkertijd afgelost of ingekocht, hetgeen tot een belangrijke besparing van de jaarlijkse rentelast leidde. Daarna vond regelmatig dividendbetaling plaats, meestal van 10%.

De overeenkomst met Nestlé had tot gevolg, dat bijna alle fabrieken werden gemoderniseerd wat veel heeft bijgedragen tot de verbetering van de kwaliteit der producten.

Tengevolge van het uitbreken van de tweede wereldoorlog en de bezetting van ons land kwam de export vrijwel geheel te vervallen. Op de bezettingstijd kom ik evenwel nader terug. Na de oorlog kwam de export weer geheel op gang en de opbrengst betekende een voor die dagen belangrijke deviezenbron. Tijdens het Koninklijk bezoek aan Vlaardingen op 7 aug. 1950 vroeg Prins Bernhard tijdens een bijeenkomst met Vlaardingse industrieëlen hoeveel men bijdroeg tot de deviezenpot. Als hoogste bedrag kwam f.7.000.000,-- per jaar te voorschijn totdat de heer Sparrius min of meer laconiek verklaarde dat Hollandia voor f.1.000.000,-- per week exporteerde. Men was er stil van.

Nadat de heer Couvée reeds eerder was afgetreden, trad de heer Sparrius in 1953 als directeur af. Zij werden opgevolgd door de heren Mr. A. Hooites Meursing en I. A. Stuit, die betrekkelijk kort directeur zijn geweest, doordat zij beiden een betrekking als directeur elders aanvaardden. Sindsdien treedt als directeur op de heer Ir. A. Zwikker, voorheen directeur van de Galak Condensed Milk Comp. te Rotterdam.

Deze N.V. die ook geheel in handen was van Nestlé werd ingebracht in het Hollandia concern.

13 februari 1957 was voor Hollandia een grote dag; de N.V. bestond toen 75 jaar en bij deze gelegenheid werd haar het predikaat "Koninklijke" verleend. Er zijn sindsdien weer 15 jaar verlopen en over dit tijdperk kan ik kort zijn. Het is de tijd waarin zoveel mogelijk tot concentratie van de productie in enkele bedrijven werd overgegaan. De fabricage van gecondenseerde melk werd geconcentreerd in Bolsward; die van melkpoeder in Scharsterbrug; de consumptiemelk in Oud-Gastel en Purmerend. Wel werd in Vlaardingen begonnen met het produceren van aardappelpuree doch voor dit produkt werd inmiddels een geheel nieuwe fabriek in Brabant gebouwd. Het vriesdrogen van produkten (groenten) gebeurt naar ik meen nog in Vlaardingen doch is voorzover mij bekend aflopende zaak. Het Hoofdkantoor in Vlaardingen is opgeheven; dit kantoor is thans te Amsterdam gevestigd in het gebouw van Nestlé Nederland waar ook de belangen van Maggi (eveneens een Nestlé-onderneming) worden behartigd. Een andere Latijnse spreuk kan op het voormalige hoofdkantoor worden aangebracht, nl.

SIC TRANSIT GLORIA MUNDI.

Tot slot van dit hoofdstuk nog het volgende:

Men kan zich afvragen waarom een ogenschijnlijk zo krachtig en gezond bedrijf reeds in 1928/29 in moeilijkheden kwam en zich genoodzaakt zag een fusie aan te gaan met een buitenlandse concurrent.

Naar mijn mening moet naast de toenemende concurrentie van binnenlandse fabrikanten -de coöperatieve zuivelindustrie ontwikkelde zich snel- de oorzaak vooral gezocht worden in het feit, dat men te weinig met eigen middelen heeft gewerkt en te veel met vreemd kapitaal. Het zal u misschien wel opgevallen zijn dat vele malen obligatieleningen werden uitgeschreven, voornamelijk om nieuwe bedrijfsmiddelen aan te schaffen. Het zou achteraf gezien verstandiger zijn geweest de dividenduitkeringen te beperken, waardoor het mogelijk was geworden meer met eigen geldmiddelen te financieren. Toch zou aan een fusie op den duur niet te ontkomen zijn geweest. Men behoeft alleen maar na te gaan wat er op dit terrein, vooral in de laatste jaren, met vele grote binnenlandse bedrijven is gebeurd. Men kan dus ook stellen dat dit bij Hollandia eerder is gebeurd dan bij zovele anderen.

Thans wil ik nog gaarne iets zeggen over de economische en sociale betekenis van Hollandia voor Vlaardingen.

De economische betekenis is moeilijk met cijfers aan te geven. Wel staat vast, dat mede door de vestiging van Hollandia niet alleen de industrieële ontwikkeling van Vlaardingen is bevorderd, doch ook de ontwikkeling van nevenbedrijven. Vlaardingen was in 1882 nog een betrekkelijk onbeduidende plaats met een aantal inwoners van ongeveer 10.000. Ook al begon Hollandia met slechts 10 man personeel, toch bleek al gauw dat de vestiging van belang was. Dit blijkt ook uit een door uw voorzitter aan mij toegezonden artikel over sociale toestanden in de Vlaardingse Nijverheid omstreeks 1890, welk artikel is verschenen in uw verenigingsorgaan. Hollandia was toen met zijn 124 werknemers verreweg het grootste bedrijf in Vlaardingen. Hierbij moet men wel bedenken, dat er toen slechts 12 bedrijven in ons land waren met meer dan 500 arbeiders, waarvan slechts 2 met resp. 1345 en 1587 arbeiders.

Ik heb u in mijn overzicht reeds de economische ontwikkeling geschetst- de gevolgen van deze ontwikkeling zijn voor Vlaardingen zeker tot aan de eerste wereldoorlog van grote betekenis geweest. Want niet alleen dat het aantal arbeidsplaatsen toenam was belangrijk, zeker in verhouding tot de toename van de bevolking, doch ook de aanvoer van grondstoffen en de afvoer van producten was een factor van betekenis. Voor een groot deel geschiedde dit vervoer per schip; ook uit de dertiger jaren herinner ik mij nog dat de aanvoer van scheepsladingen suiker, hout en blik en de afvoer van gecondenseerde melk veel bedrijvigheid bracht in de oude haven. Doch ook de toeleveringsbedrijven profiteerden van Hollandia. In de eigen constructiewerkplaatsen was in het begin van deze eeuw ook een afdeling voor de reparatie van scheepsmotoren voor de haringvisserij. Later is hieruit naar ik meen een particuliere machinefabriek ontstaan. Misschien kan een van de hier aanwezigen daar meer over vertellen.

De betekenis van Hollandia voor Vlaardingen, nam relatief af naarmate zich meer industrieën in en rondom Vlaardingen vestigden en Hollandia haar belangen steeds meer buiten Vlaardingen uitbreidde.

Het wegvallen van de zuikerfabricage en later van gecondenseerde melk is hiervan het beste voorbeeld.

De sociale betekenis is wellicht van grotere betekenis, althans spreekt ons meer aan. Intern werd reeds spoedig door de directie ingezien dat men voor het personeel iets meer moest doen dan alleen maar loon betalen. Op de bescheiden balans van 31 december 1882 prijkt reeds een post Ziekenfonds ten bedrage van -schrik niet- f.60,--. Volgens het door mij zoeven genoemde artikel had Hollandia inderdaad in 1890 een eigen Ziekenfonds. Gedurende de eerste 3 maanden keerde het fonds een half daggeld uit en daarna nog gedurende 3 maanden $\frac{1}{3}$ van het loon. In de arbeidsovereenkomst met het personeel van het jaar 1900 wordt reeds een groot aantal instellingen genoemd ten belange van het personeel. Er was o.m. een ondersteuningsfonds waarvan art.4 bepaalde: "Alle werklieden of geëmployeerden krijgen door onafgebroken dienst, indien zij vóór hun 50e jaar in dienst der Vennootschap zijn getreden, op 60 tot 65 jarige leeftijd, ter beslissing van den Directeur, recht op een maandelijks uitkering." Deze uitkering bedroeg f.20,-- tot f.25,-- per maand en kon in bepaalde gevallen hoger worden gesteld. Zeker voor die tijd een belangrijk bedrag. De bepaling "ter beslissing van den directeur", zou door de huidige vakbonden wel niet geslikt worden en is tekenend voor de geest van die tijd. Eerst in 1952 werd een afzonderlijke stichting "Pensioenfonds Hollandia" in het leven geroepen. Door Hollandia en haar dochterondernemingen werd toen een bedrag van bijna f.1.500.000,-- in het fonds ingebracht, wegens toegekende rechten aan het personeel dat op 31 december 1951 in dienst was. En dit betrof alleen nog maar de rechten van de employees, de rechten van de weekgelders werden ondergebracht bij het Algemeen Pensioenfonds voor de Zuivelindustrie. Ook uit deze cijfers - f.60,-- in 1882 tot f.1.500.000,-- in 1952 blijkt duidelijk de groei en betekenis van Hollandia.

Terugkerende tot de eerste jaren van de geschiedenis wil ik nog opmerken dat vele werknemers oud-militairen waren, waaraan de militaire loopbaan van de oprichter wel niet vreemd geweest zal zijn. Uit overleveringen van oud personeel is mij wel gebleken dat op kantoor zekere militaire gebruiken nog geldig waren. Als de "oude heer" zoals de heer Hummelink werd genoemd, het kantoor binnentrad verreezen alle aanwezigen van hun zitplaats en stelden zich met de pinken op de naad van de broek op, naast de bureaux. Er werd ook nog gepruimd; de kwispedoren stonden in de laden van de bureaux en men wist deze met doeltreffende zekerheid vanaf de zitplaats te vullen. Er is mij ook verteld, dat wanneer de portier de oude heer aan de telefoon kreeg, hij heel beleefd zijn pet afnam. Leuke herinneringen aan de goede oude tijd. Maar de toenmalige directie heeft veel voor het personeel gedaan; allerlei verenigingen die de naam Hollandia kregen werden opgericht; in 1894 zelfs al een toneelvereniging. Ik behoef u niet te zeggen, dat vele van deze verenigingen nog bestaan en dat zij van groot belang zijn geweest b.v. voor de ontwikkeling van verschillende sporten. Jaren geleden werd voor kinderen van het personeel een speeltuin opgericht. Van een goede oude bekende is mij bekend, dat hij vele malen hunkerend voor de gesloten hekken heeft gestaan om naar binnen te gaan, doch omdat zijn vader geen werknemer van Hollandia was, werd hem de goegang ontzegd. Dit heeft bij hem en wellicht bij meerderen kwaad bloed gezet en heeft misschien daardoor de naam Hollandia geen goed gedaan.

De heer C.H.Hummelink heeft in het openbare leven van Vlaardingen ook een belangrijke rol gespeeld. Hij is jaren lang lid geweest van de Gemeenteraad en het was een commissie uit de raad waarvan hij voorzitter was, die adviseerde de concessie aan het particuliere waterleidingbedrijf niet te verlengen, doch een gemeentelijk waterleidingbedrijf te stichten. Dit is naar ik meen in 1910 ook gebeurd. Het zal wel geen verwondering wekken, dat hij -de oud-militair- vooral bekend is geweest als kapitein-commandant der dienstdoende schutterij.

Ik wil aan het voorafgaande direct toevoegen, dat alle latere directies steeds een open oog hebben gehad voor de belangen van de Hollandia-Verenigingen, ook toen nog slechts een gering aantal personeelsleden lid van deze verenigingen was. Het geheel van de economische en sociale betekenis van Hollandia voor Vlaardingen overziende, meen ik te mogen stellen dat deze zeer verdienstelijk is geweest.

Tot slot wil ik nog iets zeggen over de betekenis van Hollandia in de jaren 1940-1945. Zoals ik reeds eerder heb opgemerkt was dit een zeer moeilijk tijdperk. Het begon al direct op 10 mei 1940 toen de havens van Rotterdam werden gebombardeerd.

Op dat moment waren twee grote scheepsladingen blik juist uit Amerika te Rotterdam aangekomen. Deze scheepsladingen werden door het bombardement getroffen en naar het scheen moesten ze als geheel verloren worden beschouwd. Merkwaaardig genoeg is het mede aan dit beschadigde blik te danken, dat Hollandia met de fabricage van een nieuw produkt kon beginnen. Nadat het door water en vuur beschadigde blik door assuradeuren was vrijgegeven bleek dat een deel nog bruikbaar was, waardoor de blikken die nodig waren voor de fabricage van tomatenpuree gemaakt konden worden. De fabricage van dit produkt is voor de voedselvoorziening in ons land belangrijk geweest, behalve aan particulieren werd veel aan Centrale Keukens geleverd. Het is steeds gelukt dit produkt uit handen van de bezetter te houden. Zoals reeds eerder werd opgemerkt werd ook de fabricage van kunsthoning weer ter hand genomen; dit was mogelijk doordat de aanwezige suiker niet meer -of slechts voor een gering deel- voor de fabricage van gecondenseerde melk behoefde te worden gebruikt. Ook de kunsthoning was voor de voedselvoorziening belangrijk. Toen de oorlog steeds langer duurde en er een groot voedselttekort ontstond, werd bij Hollandia een Centrale Keuken voor de gehele bevolking van Vlaardingen ingericht. Velen zullen zich deze nog wel herinneren en het is vooral in de laatste oorlogswinter ontzettend moeilijk geweest nog aan grondstoffen te komen. Doordat de stroomlevering werd stopgezet was het alleen nog mogelijk bij Hollandia te werken. Mede hierdoor en doordat de Voedselcommissaris voor Vlaardingen een employe was van Hollandia -wilden de heer van Luik concentreerde zich zich zowat alles wat in Vlaardingen gebeurde bij Hollandia. Ook de verzetsbeweging vond hier haar tehuis. Ambtenaren van de P.T.T. legden -uiteraard zeer in het geheim- telefoonlijnen aan, waardoor contact met andere verzetsgroepen mogelijk was. Voor het geval de ondergrondse actief aan de strijd zou moeten meedoen, werd voor de troepen voedsel ingeblikt. In de drukkerij werden de oranje armbanden voor de B.S. gedrukt. Toen de bevrijding kwam werd een deel van het kantoor door de "ondergrondse" in gebruik genomen. Mannen en enkele vrouwen, nu openlijk voorzien van allerlei schietwapens, bezetten de lokalen. Ook het kantoor van de Levers Zeep Mij. was tijdelijk bij Hollandia gevestigd. Burgemeester Siezen werd vanaf Hollandia naar het stadhuis gebracht.

Ik heb het altijd merkwaaardig gevonden, dat na de bevrijding bijna geen aandacht is geschonken aan de rol die Hollandia tijdens de bezetting heeft gespeeld. Wellicht heeft de mening post gevat dat alles nimmer eerlijk toeging en dat b.v. het personeel bevoorrecht werd boven de eigen burgerij.

Vanzelfsprekend is getracht op allerlei manieren extra voeding voor het personeel te krijgen, doch dit is nimmer ten koste gegaan van datgene wat bestemd was voor de Centrale Keuken. Ik zou urenlang kunnen vertellen over wat zich allemaal heeft afgespeeld, met name in de oorlogswinter en hoe vaak met gevaar voor eigen leven, tochten zijn ondernomen ten behoeve van de voedselvoorziening van de Vlaardingse burgerij. Doch dit valt buiten het bestek van mijn inleiding over Hollandia. Ik meende u echter niet te mogen onthouden dat Hollandia ook in de periode 1940-45 een belangrijke rol heeft gespeeld in de geschiedenis van de stad Vlaardingen.

Het speurwerk, dat de heer J. Ploeg, adviseur modelbouw van het Visserijmuseum verrichtte op het gebied van de Haringbuizen werd mede aanleiding tot het organiseren van de tentoonstelling "DRIEMAASBUIZEN BIJ DE VLEET" die van 21 december 1972 tot 15 maart 1973 zal worden gehouden in de expositiezaal van het Visserijmuseum te Vlaardingen.

De expositie, die op 21.12.72 om 20.15 uur wordt geopend met een inleiding door de heer Dr. R. B. J. Weber, vice-voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Zee-geschiedenis, omvat:

modellen, halfmodellen, schilderijen, prenten, kaarten, atlassen, boeken, archivalia, preciosa, curiosa, foto's en een dia-klankbeeld.

Als inleiding op de tentoonstelling volgt hierna het relaas van de speurtocht van de heer Ploeg.

In het voorjaar van 1968 is er in het Visserijmuseum een tentoonstelling geweest welke gewijd was aan het vissersvaartuig van de 17e eeuw. De tentoonstelling NA 1649, was in hoofdzaak gegroepeerd om de twee oude scheepsmodellen uit de grote kerk te Maassluis, t.w. een driemastharingbuis en een vishoeker. Sinds eeuwen staan die modellen op het koorhek van de kerk. Slechts zelden verlaten ze hun verheven standplaats. In 1968 waren ze aan een onderhoudsbeurt toe en mochten ze daarom enige tijd tentoongesteld worden.

Wij hebben die gelegenheid aangegrepen om de schepen nauwkeurig op te meten en in tekening te brengen, een werk dat na enige maanden resulteerde in een serie gekleurde platen, die op de tentoonstelling aan de wand hingen en die u zo dadelijk op het diascherm zult zien.

De zeldzame modellen zijn reeds enige malen nageemaakt. Er staan in dezelfde grote kerk van Maassluis en in het Hist. Scheepvaart Museum te Amsterdam een stel getrouwe kopieën. Ook ons museumbestuur zou gaarne deze schepen aan hun modellenkollektie toevoegen en vroeg daartoe mijn medewerking.

Reeds bij het opmeten van de modellen was gebleken dat er, zeker in de tuigage en in mindere mate ook wel in de romp, onjuistheden zaten. Dat is niet verwonderlijk omdat de kwetsbare tuigage van deze misschien meer dan 300 jaar oude modellen in de loop der jaren meermalen hersteld zal zijn waarbij men wellicht ook wel eens wat slordig was of "ouderwetse" onderdelen door eigentijdse verving.

Wij besloten daarom, alvorens opdracht tot het bouwen van rekonstruktie modellen te geven, grondig na te gaan en vast te leggen hoe deze schepen er in de afgelopen eeuwen uitzagen, welke afmetingen zij hadden, hoe zij in elkaar zaten enz.

Voorrang bij dit onderzoek kreeg de haringbuis. Een interessante en zeer boeiende speurtocht naar gegevens over haringbuizen in het algemeen en driemastbuizen in het bijzonder heeft ons in de afgelopen 2½ jaar een groot aantal bijdragen opgeleverd waarvan wij u vanavond wat willen vertellen en laten zien.

Ons uitgangspunt was dus het oude Maassluis model. Het is, voor zover we tot nu toe weten, het enig bewaard gebleven oorspronkelijke haringbuis model op de gehele wereld. En behalve de eerdergenoemde kopiëmodellen hiervan staat er alleen in een Engels Museum een Engelse driemastbuis hetwelk echter een rekonstruktie model uit het laatst van de vorige eeuw is. Zeer fraaie afbeeldingen hiervan kunt u bij de fotokollekties zien.

Algemene kenmerken van de haringbuis zijn:

- a. De geestrollen aan SB en BB midscheeps, waarover de netten naar binnen gehaald worden.
 - b. De reepkluis aan SB zijde naast de voorstevén.
 - c. De kaapstand (het spil) waarmee de reep naar binnen gedraaid wordt.
 - d. De vertuining, dat is de oplopende verschansing op het achterschip.
 - e. De opening vlak boven het dek, direkt over de achterstevén, waardoor de helmstok naar binnen komt.
 - f. Het hekkebord of hakkebord, boven deze opening.
 - g. De galg bij de achtermast (alleen bij 3 mast buizen) waarop de gestreken voor- en middenmast en de rondhouten rusten.
- Gestreken masten komen we uitsluitend bij 3 mast schepen tegen. Nergens vonden we afbeeldingen of schrifturen van gestreken masten bij 2 mast haringbuizen.

Met deze kenmerken in gedachte, die we dus in eerste instantie op het Maassluis model aantreffen, kunnen we verschillende bronnen aanboren.

Dat zijn in de eerste plaats "andere modellen".

Naast de reeds genoemde kopieën vonden we in de Herv. Kerk op Marken een onvolledige oude scheepsromp van een gewapende haringbuis uit het laatst van de 16e eeuw.

In dezelfde kerk hangt ook een volledig getuigde 2 mast buis uit de 2e helft van de 18e eeuw. Een vrijwel zelfde model vinden we in het Hist.Scheepvaart Museum te Amsterdam en in "het houten huis" te de Rijp staat eveneens een soortgelijk model. In het Zuiderzeemuseum bevindt zich eveneens een 2 mast haringbuis; dit rekonstruktie-model is nog niet zo lang geleden gebouwd.

Een tweede bron zijn:

Schilderijen, tekeningen, etsen, land- en zeekaarten, gevelstenen enz.

Het bestuderen en ontleden van deze historische werken levert ons veel feitelijke gegevens en een tijdstip (jaartal) op. Als b.v. op een schilderij uit 1730 een 2 mast buis voorkomt, dan was in 1730 de 2 mast buis een gekend scheepstype! Een geluk voor ons is dat vroegere kunstenaars zeer nauwgezet te werk gingen zodat we op vele schilderijen fotografisch zuiver weergegeven schepen aantreffen.

De derde belangrijke bron vormen "boeken" en dan vooral de boeken, waarin authentieke schriftstukken betreffende haring, haringvangst, haringbuizen enz. voorkomen. Ook hier speelt het jaartal waarin de oude schrifturen geschreven zijn een grote rol.

Zeer belangrijke gegevens vonden we in:

- a. Het van Adrichem archief, waar onder de nummers 126 en 127 een tweetal "bestekken tot het bouwen van een buisschip" bewaard gebleven zijn.
Zij dateren resp. uit 1567 en 1597 (dat is de 80-jarige oorlog!).
- b. Van IJk geeft op blz.300 van zijn in 1697 verschenen boek "De Nederlandsche Scheepsbouwkonst opengesteld" een eenvoudig "bestek van een haringbuis".
- c. Leendert Hoogendam, een scheepsbouwer uit Maassluis, liet een uitvoerig handschrift na waarin hij al de schepen genoteerd heeft die in de jaren 1696 tot 1743 door hem en zijn nazaten in die periode gebouwd zijn, dat waren er ruim 150 ! Een daarvan is een haringbuis, gebouwd in 1700.
Een zeer groot aantal zijn hoekers. En omdat we veilig aan kunnen nemen dat de konstruktie van buizen en hoekers in het algemeen niet veel verschild zullen hebben, kunnen we de Hoogendam notities over afmetingen van spanten, balken, huidplanken enz. ook gerust voor de haringbuizen toepassen.
- d. De bekende Vlaardinger A.Hoogendijk Jz. schreef in 1893 zijn boek "De grootvisscherij op de Noordzee" waarin een lijst voorkomt van al de schepen die op de werf 's Lands Welvaren vanaf 1728 tot 1893 gebouwd zijn.
Hierin vinden we de hoofdafmetingen van 38 haringbuizen gebouwd tussen 1728 en 1841.
- e. De Vlaming J.Filliaert publiceerde in zijn boek "De Compagnie van Vischvaart te Nieuwpoort" een in 1728 uitgegeven "bestek tot het bouwen van een buysschip".

Al deze bestekken bevatten een aantal meer of minder uitvoerige gegevens van afmetingen en konstruktiedetails.

Ten slotte de 4e bron:

Scheepsresten, voornamelijk gevonden in de bodem van de voormalige Zuiderzee.

Zij vormen waardevolle stukken om onze legpuzzel verder te completeren.

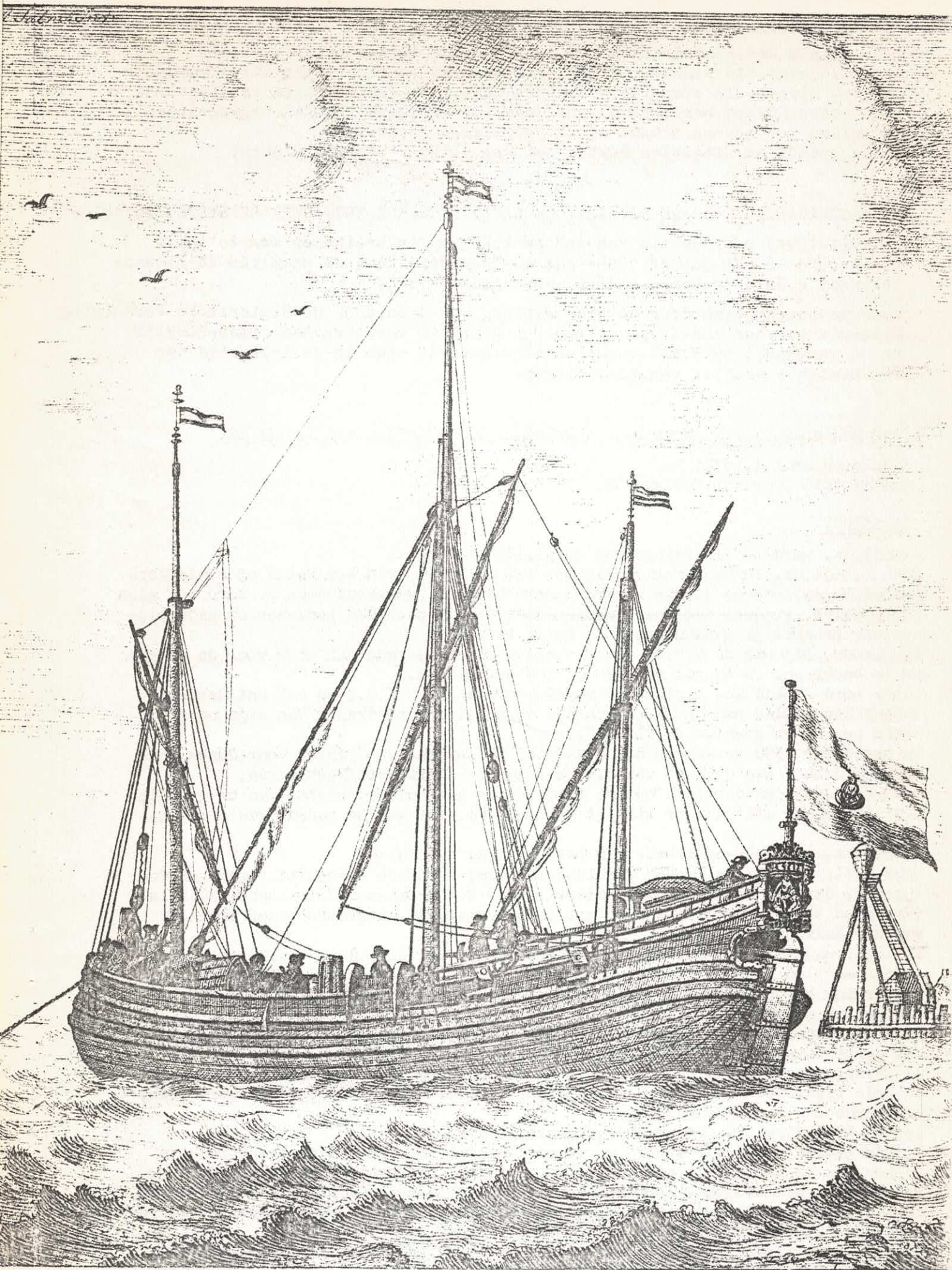
Een deel van wat gevonden is wordt bewaard in een nieuw museum dat in Ketelhaven staat. Wat daar bijeenvergaard staat en nog jarenlang aangevuld zal worden met nieuwe vondsten, is uniek. Waar ter wereld vind je een zee die na eeuwen op deze manier haar wrakken terug geeft?

Het tijdrovende en kostbare uitwerken van al wat daar voor de dag komt staat nog maar aan het begin!

Uit al de tot dusver verkregen gegevens komen nu 3 typen van haringbuizen naar voren die we, gerekend naar de jaartallen waartussen onze gevonden gegevens liggen, in de volgende globale periodes onder kunnen brengen.

1. Driemastbuizen met platte spiegel periode 1550-1650
2. Driemastbuizen met rond achterschip periode 1650-1700
3. Tweemastbuizen met rond achterschip periode 1700-1850

Alzo een periode van rond 300 jaar.

(vervolg en slot van pag.8)

De haringbuis was echter zeker nog een 250 jaar eerder bekend. De oudste datum van stukken waarin iets over hollandse buizen staat vonden wij bij van Mieris, die over het jaar 1326 noteerde: "De Koningin van Engeland en haar zoon Eduard bekennen dat de Graaf van Holland hen 140 haringbuizen en 8 hulken tot hunnen dienst en hulpe geleend heeft..." Hoe die buizen er uitgezien hebben zal wel altijd verborgen blijven.

-o-o-o-

DRIEMASTHARINGBUIS OP DE RIVIER VOOR ANKER LIGGENDE TEGENOVER DE STEDE VLAARDINGEN.

(Gedeeltelijke) reproductie van een pentekening in bruine en zwarte inkt, gesigneerd -J.van Dulken 1788- met in de andere hoek de naam van de bekende tekenaar A.Salm (geboren + 1650 - overleden 1720).

Voor de beschrijving door de heer J.Ploeg van deze, door de Historische Vereniging Vlaardingen voor zijn leden uitgegeven prent, zij verwezen naar TIJD-SCHRIFT nr 11 van april 1972. Het oorspronkelijk bevindt zich in de kollektie van het Gemeente-archief van Vlaardingen.

LIJST DER GESCHRIJFEN EN IN DRUK VERSCHENEN ILLUSTRATIES VAN A.BIJL MZ.

afgesloten op 1.1.1972.

Samengesteld door P.J.Westerdijk.

INLEIDING:

A.Bijl Mz. werd te Vlaardingen op 18.11.1896 geboren.

Toen A.Bijl Mz. in de jaren dertig met het schrijven van artikelen op historisch gebied begon, was de Nieuwe Vlaardingsche Courant, gerekend naar de aard van zijn publicaties, vrijwel het enige medium waarvan hij zich kon bedienen om zijn bijdragen, behoorlijk gedokumenteerd, kwijt te raken.

J.Dorsman, bij wie de N.V.C. van de persen rolde, zorgde dan weer voor de uitgave in boekvorm, in aantal van 100 of 200 exemplaren.

Later werd A.Bijl Mz. historisch medewerker van de N.V.C., en ook het Rotterdamsch Nieuwsblad nam in die begintijd verscheidene bijdragen van zijn hand op, zoals we kunnen zien in de "Lijst".

In september 1938 verscheen het maandblad "Nederlandsch Archief voor Genealogie en Heraldiek", een uitgave van S.W.Melchior te Amersfoort/Hoevelaken.

Hier bewoog de auteur zich op het terrein van een hulpwetenschap van de geschiedenis, die hem altijd zeer lief is geweest, nl. dat van de genealogie en de heraldiek.

A.Bijl Mz. was mede-oprichter van bovenstaande periodiek.

Eind 1941, tijdens de Tweede Wereldoorlog dus, werd het maandblad vervangen door "Sibbe", dat gedurende de oorlogsjaren onder nationaal-socialistische redactie verscheen bij de uitgeverij Liebaert te Den Haag, en uiteraard onder toezicht van de "Kultuurkamer" stond.

In 1945, nadat oorlog en bezetting beëindigd waren, werd door S.W.Melchior het oude maandblad weer voortgezet en mochten A.Bijl Mz. en de andere daarvoor in aanmerking komende medewerkers met een bewijs van rechtsherstel weer in de redactie worden opgenomen.

In 1950, nadat zeven jaargangen waren verschenen, werd het N.A.G.H. opgenomen in het eerbiedwaardige, uit 1851 daterende tijdschrift "De Navorscher", dat door de uitgevers Van Gorcum en Comp. te Assen met de 92ste jrg. werd voortgezet onder de dubbele titel: "De Navorscher - Nederlands Archief voor Genealogie en Heraldiek, Heemkunde en Geschiedenis".

Met de 98ste jrg. is deze reeks helaas beëindigd.

Bij de bovenstaande uitgeverij verscheen in 1951 ook een van de belangrijkste werken van de heer Bijl, nl. zijn "Genealogische en Heraldische gedenkwaardigheden in en uit de Grote Kerk te Maassluis", dat mede dank zij rijkssubsidie en een financiële bijdrage van de gemeente Maassluis, tot een van de mooiste en volledige werken op dit gebied werd en kon worden.

De heer Bijl heeft in de loop der jaren, naast de illustraties in eigen werk, ontelbare familiewapens en tekeningen van andere objecten, benevens portretten in opdracht, gemaakt.

Zijn tekenvaardigheid dankt hij o.m. aan de te Parijs geboren kunstenaar Jean Jacques Midderich, die in het eerste kwart dezer eeuw als leraar in artistiek tekenen en schilderen verbonden was aan de Burgeravondschool te Vlaardingen, waar Bijl in de jaren 1909-1915 studeerde.

Tevens mag hier nog vermeld worden het jarenlange correspondentschap dat de heer Bijl gevoerd heeft voor de rijksdienst voor het oudheidkundig bodemonderzoek (ROB). Ook bij de oprichting van de Historische Vereniging Vlaardingen in 1967 was A. Bijl Mz. van de partij, en zijn pennevruchten vormden welkome aanleidingen om met de jonge vereniging in publikatievorm naar buiten te treden.

Na enige tijd stelde de heer Bijl zijn plaats in het bestuur aan de "jeugd" beschikbaar, en bleef als zeer gewaardeerd historisch adviseur aan de vereniging verbonden, ... en actief, getuige zijn aandeel in het volkskundig onderzoek in Vlaardingen, dat dit jaar, 1972, van start ging.

Gebruikte afkortingen en enige toelichting op de periodieken.

- N.A.G.H. Nederlandsch Archief voor Genealogie en Heraldiek, maandblad (vanaf 1938) Red. H. L. Kruimel en J. C. P. W. A. Steenkamp-Hoevelaken (Melchior).
Van 1941 tot 1944 verschenen onder de titel Sibbe (maandblad van het Nederlands Verbond voor Sibbekunde, tevens officiëel orgaan der vereniging Nederland's Stamboek en der Nederlandse vereniging van genealogen, uitg. Liebaert, 's-Gravenhage).
Na 1949 samengesmolten met De Navorscher (zie aldaar).
- N.L. Voor 1933 maandblad van het genealogisch-heraldisch genootschap De Nederlandsche Leeuw; daarna kortweg De Nederlandsche Leeuw. Maandblad van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.
- De Navorscher (van 1851-90) Een middel tot gedachtenwisseling en letterkundig verkeer tusschen allen, die iets weten, iets te vragen hebben of iets kunnen oplossen.
(van 1890-1946, 91ste jrg.) Maandblad gewijd aan Genealogie, Heraldiek, Heemkunde en Geschiedenis.
(van 1950, 92ste jrg.-1959) Nederlandsch Archief voor Genealogie en Heraldiek, Heemkunde en Geschiedenis, 2 maand.tijdschrift, Assen (Van Gorcum & Comp., en later nog Prakke & Prakke).
- N.V.C. Nieuwe Vlaardingsche Courant, 3x per week-uitg., Vlaardingen (tot 1.1.1970 uitg. Dorsman & Odé, daarna Algemeen Dagblad, als Nieuwe Vlaardingsche Courant).
- N.R.C. Nieuwe Rotterdamsche Courant, dagblad.
- Olie Maandblad van de Kon./Shell groep.
- Ons eigen Volk Tijdschrift voor Vaderlandse gebruiken enz., maandblad, Amsterdam (Amsterdamsche Periodieken Pers).
- Quo Vadis Maandblad voor zeevarenden, Vlaardingen (N.C.Z.V.).
- R.N. Rotterdamsch Nieuwsblad, dagblad.
- De Schakel Weekblad, Maassluis (De Groot).
- De Schilder Algemeen vak- en studieblad voor het schildersbedrijf, maandblad.
- Schildersblad Eisma's Schildersblad. Algemeen vakblad voor het schilders- en afwerkingsbedrijf, weekblad, Leeuwarden.
- Schuttevaër Weekblad gewijd aan de belangen van de Rijn-, binnen- en kustvaart, de visserij, scheepsbouw, motorenbouw, waarin opgenomen de officiële mededelingen van de Kon. Schippersvereniging Schuttevaër, Assen (NV Born).
- Spiegel der Historie Maandblad voor de geschiedenis der Nederlanden, Zaltbommel (Europese Bibliotheek).
- T.H.V.V. Tijd-Schrift van de Historische Vereniging Vlaardingen, periodiek van de H.V.V., Vlaardingen (Den Draak).
- T.v.G. Tijdschrift voor Geschiedenis, kwartaal-uitg., Groningen (Wolters & Noordhoff).

Zuid-Holland Tweemaandelijks orgaan van de Historische Vereniging voor Zuid-Holland onder de zinspreuk "Vigilate Deo Confidentes", in 1968: Orgaan van de Historische Vereniging voor Zuid-Holland onder de zinspreuk "Vigilate Deo Confidentes".

1931

1. SLAGEN EN GLAZEN.
Aanvulling bij het artikel "Varend Holland Verteld" IV.
De Haagsche Post, 19.12.1931.

1932

2. INGENIETSELDE BEZEMIS.
R.N., 25.2.1932.

1933

3. MEENT TE ROTTERDAM.
Een met de hoofdprijs bekroonde pentekening n.a.v. de door het R.N. uitgeschreven "Paasch-teekenwedstrijd".
R.N., 7.5.1933.
4. PORTRAIT VAN PIETRIJ VERKADE.
Pentekening voor de "Vlaardingsche Kalender voor 1933".
Vlaardingen, uitgave Dorsman & Odé.

1934

5. DE VISSCHERSVLOOT IN PERNIS.
N.a.v. de artikelen van J.Verheul Dzn. over "Het verdwenen visschersbedrijf van Pernis".
R.N. 20.3.1934.

1936

6. VAN SPOKEN EN HEKSEN IN EN OM VLAARDINGEN.
Later in uitvoeriger vorm in boekvorm uitgegeven.
N.V.C., 27.11; 4.11, 21 en 23.12.1936, vervolg 1, 15, 22 en 29.1.1937.
7. UIT HOLLANDS GLORIETIJD
Met tekeningen.
R.N., (1001), pag. 4 en 5, d.d. 6.6.1936.
8. WALVISCHVAARDERS.
Met tekeningen.
R.N., (1001), pag. 5 van 1.8.; pag.10 van 8.8; pag.5 van 15.8; pag.10 en 15 van 22.8. en pag.7 van 29.8.1936.

1937

- 9a. Zie nr.6.
- 9b. VAN SPOKEN EN HEKSEN IN EN OM VLAARDINGEN.
Bijdrage tot de kennis van het leven onzer voorouders in het algemeen en van dat der Vlaardingsche voorouders in het bijzonder.
Vlaardingen, N.V. Dorsman & Odé 's Boekhandel en Drukkerij, 1937.
10. VAN MERKWAARDIGE HISTORIEN IN EN OM VLAARDINGEN.
N.V.C. 22 en 26.2.; 5, 12 en 19.3; 2, 9, 16, 19, 23 en 30.4.; 7, 21 en 28.5.; 4, 11, 18 en 25.6.; 2,9, 16, 23 en 30.7.; 6, 13, 20 en 27.8.; 3, 17.9 en 8.10. 1937.
11. VAN MERKWAARDIGE HISTORIEN IN EN OM VLAARDINGEN.
12. Een bijdrage tot de kennis van het leven en werken onzer voorouders. 3 delen.
13. Vlaardingen, N.V.Dorsman & Odé's Boekhandel en Drukkerij, 1937.
14. DE DUIZENDSTE LANTAARN.
(te Vlaardingen).
N.V.C., 24.3.1937.
15. WALVISCHVAARDERS.
N.V.C., 29.11.; 3,6, 8 en 17.12.1937, vervolg 1, 3, 7, 21 en 28.1.; 7 en 25.2.; 4 en 16.3.1938.
16. DE HEERLIJKHEID HOLY TE VLAARDINGER-AMBACHT.
Met tekeningen.
R.N., (1001), pag.10 en 15 van 16.6.1937.
17. UIT DE HISTORIE D R HARINGJAG RIJ. HOLLANDSCHE NIEUWE IN OUDEN TIJD.
Met één tekening.
De Nederlander, 21.5.1937.

1937 (vervolg)

18. THUISZEILLENDE HARINGJAGER EN VERTREK STOOMLOGGER UIT DE VLAARDINGSE HAVEN, 2 Pentekeningen, waarvan de laatste t.b.v. een grote advertentie voor de fa. A.Hoogendijk Jzn., Doggerstraat 1, Vlaardingen. De Nederlander, 21.5.1937 en 26.7.1938.

1938

19a. Zie nr. 18.

- 19b. GENEALOGISCHE EN HERALDISCHE GEDENKWAARDIGHEDEN IN EN UIT DE NED. HERV. KERK TE 'T Woud bij Delft.

N.A.G.H., dl. 1, blz. 7-12 (met 8 tekeningen).

20. WIE WAAREN ONZE VOOROUDERS?

N.A.G.H., dl. 1, blz. 55-57.

21. HET WAPEN DER FAMILIE BROEK.

Met 2 tekeningen.

N.A.G.H., dl. 1, blz. 88-90; vervolg dl. 2, blz. 149-154.

22. NOG EENS: DE GRAFSTEEN (VAN AERN HEINRIKSZ. VAN DER BURCH) TE 'T Woud bij Delft.

N.A.G.H., dl. 1, blz. 94.

23. VOLLEDIGE NAAMLIJST VAN PREDIKANTEN DER NED. HERV. GEMEENTE VAN 'T Woud bij Delft.

N.A.G.H., dl. 1, blz. 279-283.

24. (HET WAPEN DER FAMILIE) FOLDEMAN.

N.A.G.H., dl. 1, blz. 240.

25. GENEALOGISCHE EN HERALDISCHE GEDENKWAARDIGHEDEN IN EN UIT DE NED. HERV. KERK TE SCHIEDAM.

Dr. C.R. Vermaas, oud-archivaris en A. Bijl Mz.

Met 12 tekeningen van laatstgenoemde.

N.A.G.H., dl. 1, blz. 128-133, 152-156, 172-176, 191, 204-207.

26. CURIEUZE NOTITIES.

N.A.G.H., dl. 1, blz. 246, 276; dl. 2, blz. 7, 36, 48, 61, 95-96, 119, 136, 160, 223, 244; dl. 3, blz. 3, 31 en 70.

27. ADMIRAAL CALLENBURG. DE HELD VAN DEN ZEESLAG BIJ SICILIE.

N.V.C., 17 en 24.6.1938.

28. WILLEM SCHOUTEN'S REIS OM DE WERELD AO 1615, '16, '17.

N.V.C., 5, 12, 19 en 26.8.1938.

29. ADMIRAAL CALLENBURG. DE HELD VAN DEN ZEESLAG BIJ SICILIE.

Met tekeningen.

R.N. (1001), pag. 4 en 5, 14.5.1938.

30. VERTREK STOOMLOGGERS UIT DE VLAARDINGSCHE HAVEN.

Pentekening, grote advertentie voor de fa. A.Hoogendijk Jzn., Doggerstraat 1, Vlaardingen.

31. REDERIJPARKUIZEN EN KANTOOR VAN DE FIRMA A.HOOGENDIJK JZN. AAN DE KONINGIN WILHELMINAHAVEN W.Z. MET VARTREKKENDE STOOMLOGGER.

Pentekening, grote advertentie van genoemde fa.

De Standaard, 19.7.1938.

1939

32. UIT HET NOTITIEBOEK VAN DE SCHIEDAMSCHE GRAFMAKERS IN DE 17de EN 18de EEUW. N.V.C., 31.1.; 3 en 7.2.1939.

33. BANDTEKENING EN ILUSTRATIE van het boek: Genealogie van het Emmeriksch Nijmeegsche geslacht Smits, door Mr. W. de Vries, Velp, 1939 (niet in de handel.)

1940

34. VOLLEDIGE NAAMLIJST VAN PREDIKANTEN DER NED. HERV. GEMEENTE TE SCHIEDAM.

N.A.G.H., dl. 3, blz. 59-67, 76-89; dl. 4, blz. 56-58, 71-74, 86-90, 107-109, 120-124, 138-141, 150-152 en 167-171.

35. HEER DANIEL VAN BOSHUYSSEN.

(Van Boshuysen, Koe van Boschhuysen, Koe en Koetgen). Met een tekening.

N.A.G.H., dl. 3, blz. 92-96.

36. DE GEDENKWAARDIGHEDEN UIT DE NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK TE SCHIEDAM.

N.V.C., 14, 19, 26 en 30.8.; 2, 9, 20 en 30.9.; 7, 21 en 28.10; 4.11.1940.

1941

37. MERKWAARDIGE AANTEKENINGEN UIT EEN OUD KERKREGISTER.

('t Woud bij Delft).

N.V.C., 10 en 13.1.1941.

38. MAASS: UISSCHE VISSCHERS ZAGEN EEN FATA MORGANA.
N.V.C., 30.6.1941.
 39. TIEN ILLUSTRATIES, w.o. portret Pieter Verkade.
Bij J.H. van Linden van den Heuvell's Geschiedenis van het weeshuis te Vlaardingen.
N.V.C., 19.4.1941 - 20.2.1942.
- 1942
- 40a. Zie nr.34.
 - 40b. Zie nr.39.
 - 40c. DE SLEUTELPROEF.
Bijdrage in het maandblad "Ons Eigen Volk", 14de jrg. Dl.16. (1943)
- 1945
41. SPURIA.
N.A.G.H., dl.4, blz.17-18.
 42. FRAGMENT-GENEALOGIE VAN HET GESLACHT VAN DER POL (OOK VAN DER POLL) TE ASPEREN.
N.A.G.H., dl.4, blz.18-21.
 43. DE INDEELING DER KWARTIERSTAAT.
N.A.G.H., dl.4, blz.187-188.
 44. OIRCONDE.
Uitgereikt aan de leider en overige leden van het Medical Feeding Team III, bij het vertrek uit Vlaardingen, voor de door dit corps verrichtte werkzaamheden t.b.v. hen die in de hongerwinter van 1944/45 de hongerdood nabij waren.
 45. FAMILIE EN KENNISSEN VAN DS. ASMA. (van Schiedam).
N.A.G.H., dl.5, blz.24-30 en 38-42.
 46. VAN OUDE BIDPRENTJES.
N.A.G.H., dl.5, blz.73-75 en 86-88.
 47. (bespreking van)
A. GAGESTEIN - Hulde aan hen, die streden en leden in Vlaardings verleden en heden. (Een boekje geschreven voor de Vlaardingse jeugd).
Uitg.Dorsman & Odé, Vlaardingen, 1945.
N.V.C., De Luistervink 12.11.1945.
- 1946
48. BOEKBESPREKING (voorlopig Stamboek Van der Kooij).
N.A.G.H., dl.5, blz.89.
- 1947
49. DE GROTE KERK TE MAASSLUIS GERESTAUREERD.
N.R.C. 10.7.1947.
 50. TEKENING VAN GEDENKSTEEN IN DE GROTE KERK TE BRIELLE.
Ten behoeve van de 4de druk van J.Belonje's "Steenen Charters", Amsterdam 1947.
- 1948
51. VERMAARDE SCHILDERS (Lucas van Leijden e.a.) EN HUN NAGESLACHT.
N.A.G.H., dl.6, blz.26-31, 54-56, 74-77, 105-109, 125-126 en 152-157.
 52. DS. CORNELIS ADRIAENSZ.
Een oud-burgemeester van Vlaardingen werd de eerste predikant der Ned.Herv. Gemeente van Maassluis.
De Schakel, 12, 19 en 25.11.1948.
 53. DS. CORNELIS ADRIAENSZ. EEN OUD-BURGEMEESTER VAN VLAARDINGEN WERD DE EERSTE PREDIKANT DER NED. HERV. GEMEENTE VAN MAASSLUIS.
N.V.C., 24.11 en 1.12.1948.
 54. DE EERSTE PREDIKANT VAN MAASSLUIS (1598-1948)
N.R.C. 12.11.1948.
- 1950
55. OUDHEID VAN VLAARDINGEN? NAAR AANLEIDING VAN J.A.J. JOUSMA'S GELIJKNAMIGE PROEFSCHRIFT.
Samen met M.C. Sigal en J.Dorsman.
N.V.C., 28 en 30.6.; 3, 5, 7 en 14.7.1950.
 56. HET OUDE VISBANKGEBOUWTJE.
Pentekening; illustratie bij een artikel van M.C.Sigal over de tegenwoordige Visbank.
N.V.C., 1.9.1950.
 57. GEKLEURDE RIJMPRENT.
Met gedicht van Jaap van Yperen: Aan onze stad Vlaardingen; uitgegeven en gedrukt in 1950 door N.V.Dorsman & Odé te Vlaardingen.
Tevens: N.V.C. 4.8.1950, ongekleurd afgedrukt.

1951

58. GENEALOGISCHE EN HERALDISCHE GEDENKWAARDIGHEDEN IN EN UIT DE GROTE KERK TE MAASSIJS.
Met 89 tekeningen.
Assen, Van Gorcum & Comp. N.V., 1951; dl.37 van Van Gorcum's Historische Bibliotheek. Het bovenstaande werk in luxe uitvoering in oplage van 25 genr. exemplaren, voorzien van de handtekening van de schrijver, uitgegeven in hetzelfde jaar door dezelfde uitgeefster.
59. DE NEDERLANDSE CONVOOIDDIENST (1300-1800).
De maritieme bescherming van koopvaardij en zeevisserij tegen piraten en oorlogsgevaar in het verleden.
's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1951.
60. OUDHEID VAN VLAARDINGEN.
Naar aanleiding van J.A.J.Jouma's gelijknamige proefschrift geschreven brochure door A.Bijl Mz. en M.C.Sigal. Met 3 tekeningen van A.Bijl Mz.
Vlaardingen, N.V.Dorsman & Odé, 1951.

1952

61. DE NEDERLANDSE CONVOOIDDIENST 1300-1800.
Kanttekening bij een artikel van W.E. van Popta over het gelijknamige werk van A.Bijl Mz.
Quo Vadis, 17de jrg.nr.5-6 (mei-juni) 1952.
62. SPORTPARK "T NIEUWLANT"?
N.V.C. 17.9.1952.
63. (bespreking van:)
MARIA QUEVELLERIUS - HUISVROUW VAN JAN VAN RIEBEECK - EN HAAR OMGEVING.
Mr.W.C.Mees, uitg.Kon.Van Gorcum & Comp. N.V., Assen, 1952.
N.V.C., 18.4.1952.
64. GRAFSTEEN VAN MARIA QUEVELLERIUS.
Illustratie in "Maria Quevellerius, huisvrouw van Jan van Riebeeck, en haar omgeving", door Mr.W.C.Mees (tegenover blz.79), Uitg.Kon.Van Gorcum & Comp., Assen 1952.
65. SCHEEPSVERKLARINGEN.
A. van Kampen. Uitg.C.de Boer Jr., Amsterdam, 1952.
Een verzameling merkwaaardige en kritieke ervaringen, beleefd en opgeschreven door nederlandse kapiteins.
N.V.C., 19.9.1952.
66. VLIEGENDE STORM.
Memoires van Klaas Toxopeus, Uitg.Het Wereldvenster, Amsterdam, 1952.
N.V.C., 13.10.1952.
67. KONINGEN, SCHEEPSBOUWERS EN ZEEVAANDERS.
A. Vreugdenhil, uitg.H.J.Paris, Amsterdam, 1951.
N.V.C., 19.12.1952.

1953

68. BIJ EEN AFSCHIED.
Voor M.C.Sigal. Bij het beëindigen van zijn functie als gemeente-archivaris van Vlaardingen op 28.2.1953. Aangeboden door de N.V.C. en het huldigingscomité.
Dit geschrift werd in luxe uitvoering (gouden opdruk op omslag en gedrukt op kunstdrukpapier) in 6 ex. en in gewone uitvoering in 200 ex. gedrukt bij de N.V.Dorsman & Odé te Vlaardingen, 1953.
- 69¹ VOOR M.C. SIGAL. BIJ HET BEEINDIGEN VAN ZIJN FUNCTIE ALS GEMEENTE-ARCHIVARIS VAN VLAARDINGEN OP 28 FEBR. 1953.
N.V.C., 21.2.1953.
- 69² M.C.SIGAL MET PENSIOEN.
N.R.C. 21.2.1953.
70. INGENIEUR LELY - DE ONTWERPER VAN HET PLAN TOT DROOGMAKING DER ZUIDERZEE EN DE MAASLANDER?
N.V.C., 13.4.1953.
71. BARTHOLOMEUS VAN BUREN, KAPITEIN VAN DE RODE GALI 1603 ± - 1953.
N.V.C., 2.11.1953.
72. M.C.SIGAL MET PENSIOEN.
N.R.C., 21.2.1953.
73. ILLUSTRATIES (O.A. WEESHUIS? PORTRAIT PIET R. VERKADE ETC.)
voor J.H.van Linden van den Heuvell's "Uit de Geschiedenis van het Weeshuis te Vlaardingen" uitg.N.V.Dorsman & Odé, Vlaardingen 1953.

74. (Bespreking van)
WOEST WATER.
K.Toxopeus, uitg. Het Wereldvenster, Baarn, 1953.
N.V.C., 20.3.1953.
 75. LELY- DE BEDWINGER DER ZUIDERZEE.
Mr.K.Jansma, uitg.H.J.Paris, Amsterdam, 1948.
N.V.C., 8.4.1953.
 76. DE GENEESKUNDE BIJ 'S LANDS OORLOGSVLOOT IN DE 17de EEUW.
Dr.A.Leuftink, nr.41 van van Gorcum's Hist.Bibliotheek, uitg.Kon.van Gorcum & Comp.N.V., Assen, 1953.
N.V.C., 6.9.1953.
- 1954
77. HET SINT WILLEBRORDSHUISJE TE VLAARDINGEN.
Met 2 schetstekeningen van de schrijver en andere illustraties.
Vlaardingen, N.V. Dorsman & Odé, 1954.
 78. DE ERFGENAMEN VAN CLARA VAN SPARWOUDE.
De Navorscher, jrg. 95, blz.50-67, 1954.
 79. VERTIJAARDE SCHILDERS-EN HUN NAGESLACHT VII.
De Navorscher, Jrg.95, blz.84-88.
 80. HET SINT WILLEBRORDSDUISJE TE VLAARDINGEN.
N.V.C., 22.1.; 3, 5 en 12 en 17.2.; 12.3.1954.
- 1955
81. HET LIED VAN DE ARBEID UIT VERVLOGEN TIJD.
Liedjes en rijmpjes die bij de uitoefening van het bedrijf gezongen of opgezegd werden.
N.V.C., 30.3.1955.
 82. HET HUIS MET DE BEELDEN.
Betr.Haringvliet 46 te Rotterdam, met een illustratie van de schrijver.
N.R.C., 7.3.1955, wekelijks bijvoegsel.
 83. JAN DORSMAN 70 JAAR.
N.R.C., 23.11.1955 (door de redactie besnoeid).
 84. DE STADSKORENMOLEN TE VLAARDINGEN.
Met afbeelding, pentekening, van de molen, welke de molen met wieken en kruiswerk te zien geeft, dat toen nog niet aangebracht was en er dus bijgefanta-seerd werd.
N.R.C., 26.11.1955 (wekelijks bijvoegsel).
 85. DE STADSKORENMOLEN TE VLAARDINGEN.
Vervolg op nr.84 met enige nadere beschouwingen in zake folkloristische molenaarsgebruiken, i.v.m. een opmerking van een lezer.
N.R.C., 17.12.1955 (wekelijks bijvoegsel).
 86. VAN BOONERSLUIS TOT ZOUTEVEEN.
De Van Kouwenhovens en de naam Zouteveen.
Zuid-Holland, jrg.1, nr.1, maart 1955.
 87. DE TABAKSDOOS VAN WOUTER LOUVE.
Met een pentekening van het deksel van die doos.
Zuid-Holland, jrg.1, nr.2, mei 1955.
 88. HET PATRONAATSRECHT VAN DE KERK TE 'T Woud.
Met een pentekening van het kerkje te 't Woud.
Zuid-Holland, jrg.1, nr.3, oktober 1955.
 89. DE OUDE PASTORIE-TUIN TE 'T Woud.
Zuid-Holland, jrg.1, nr.4, december 1955, blz.92-95.
 90. SOORTNAMEN VAN BINNENVAARTUIGEN DIE IN DE JAREN 1543-1641 DE NIJMEEGSE RI-VIERTOL PASSIERDEN.
Schuttevaër, jrg.67, nr.19, 7.10.1955, blz.5.
 91. (Bespreking van)
HUBERT KORNELISZON POOT.
Dr.C.M.Geerars, uitg.Kon.Van Gorcum & Comp. N.V., Assen,
De Navorscher, jrg.96, blz.124-125, 1955.
 92. DE FILOSOFEN VAN HET DAGELIJKS BROOD.
R.L.Heilbroner, uitg.H.J.Paris, Amsterdam, 1955 (geautoriseerde Nederlandse vertaling door J.R.Kuiper. Oorspr.titel "The Wordly Philosophers").
N.V.C., 4.4.1955.

93. GLANS EN GLOED UIT DONKERE DIEPTEN (Aankondiging van het boek).
B.Midderigh-Bokhorst., uitg.Ned.Nillmij. van 1859 en Arnhem (Levensverz.
maatschappijen) te Den Haag.
N.V.C., 13.7.1955.
 94. GLANS EN GLOED UIT DONKERE DIEPTEN.
B.Midderigh-Bokhorst, illustraties in samenwerking met J.J.Midderigh, uitg.
Ned.Nillmij. en Arnhem, Den Haag, 1955.
N.V.C., 30.9.1955 (bespreking); 26.10.1955, foto met bijschrift van het echt-
paar M.
 95. VERLUCHT RELAAS VAN DERTIG EEUWEN MUZIEK.
C.Höweler, uitg.H.J.Paris, Amsterdam, 1955.
N.V.C., 2.12.1955.
 96. DE FILOSOFEN VAN HET DAGELIJKS BROOD.
Als nr.92, maar 2de druk.
N.V.C., 2.12.1955.
 97. KUNST VAN HET OUDE EUROPA.
H.Kühn, vertaling C.Wentinck van oorspr. titel "Die Kunst Alt-Europas", uitg.
H.J.Paris, Amsterdam, 1955.
N.V.C., 23.12. en 30.12.1955.
 98. HUBERT KORNELISZOOM POOT.
Dr.C.M.Geerars, uitg.Kon.Van Gorcum & Comp. N.V., Assen,
N.V.C., 2.3.1955.
 99. KLEI EN ZOUTWATER.
Door kapitein H.Toonder sr., bewerkt door J.G.Toonder, uitg.C.de Boer Jr.,
Amsterdam, 1954.
N.V.C., 14.3.1955.
- 1956
100. LAURENS HILLEBRANTSZON, VAN ENKHUIZEN, EEN DEELNEMER AAN DE REIS OM DE
WERELD VAN OLIVIER VAN NOORT, 1598-1601.
T.v.G., jrg.1956, blz.128-129.
 101. DE CORRECTIE OP DE JULIAANSE KALENDER IN EIGEN LAND, IN DE JAREN 1582 EN 1583.
N.V.C., 22.2.1956.
 102. DE VOORMALIGE HEERLIJKHEID HOLY TE VLAARDINGEN.
Met tekeningen van de schrijver.
N.V.C., 16 en 27.4.; 4 en 11.5.; 22.6.; 6, 16, 20 en 27.7. en 6.8.1956.
 103. UIT VLAARDINGS GLORIETIJD.
Art.i.v.m. bericht in de N.R.C. van 16.6.1956 betr.buisjesdag 15.6.1756.
N.V.C., 4.7.1956.
 104. UIT DE GESCHIEDENIS VAN DE R.K. PAROCHIE TE VLAARDINGEN.
Met tekeningen van de schrijver.
N.V.C., 14, 19 en 26.9.; 5, 12 en 17.10.1956.
 105. OUDHEIDKUNDIGE VONDST TE VLAARDINGEN.
Funderingsfragmenten van het uit de 13de eeuw daterende versterkte huis
"Steenhuizen", in voormalig Vlaardinger-Ambacht ontgraven.
N.V.C., 2.11.1956.
 106. HERINNERING AAN DE KUNSTCHILDER JOHANNES WEILAND, 1856-1909.
Met portret.
N.V.C., 23.11.1956.
 107. HERINNERING AAN DE FAMILIE POT EN HAAR BEDRIJF TE VLAARDINGEN, 22.12.1871-
22.12.1956.
N.V.C., 19 en 21.12.1956.
 108. VLAARDINGSE GESCHIEDENIS IN OPSCHRIFTEN.
Met tekeningen van de schrijver.
N.V.C., 19.12.1956; vervolg 7, 23, 25 en 30.1.; 8, 13, 20, 22 en 27.3.;
8.4.1957.
 109. "GLANS EN GLOED" VOOR HET KIND.
Nabeschouwing over het welslagen van B.Midderigh-Bokhorst's "Glans en
Gloed uit donkere diepten", zie: N.V.C., 13.7.; 30.9.; 26.10.1955.
N.V.C., 16.3.1956.
 110. VLAGGETJESDAG TE VLAARDINGEN.
Een herleving van oude folklore; met 3 afb. van oude gravures.
N.R.C., 19.5.1956, wekelijks bijvoegsel.

111. SINT JACOBSKRAAM MET PELGRIMSWAPEN UIT DE KERK TE KLOSTERNEUBURG.
Kleurenreproductie naar aquarel, als "De schelp in de kunst".9, opgenomen in
het decembernummer/kerstnr. van "Olie" 1956. (zie ook het febr.nr.van dit
blad 1957)
112. UIT DE HISTORIE VAN DE KERK TE 'T WOOD.
Zuid-Holland, jrg.2, nr.2, juli 1956, blz.40-44.
113. DE CORRECTIE OP DE JULIAANSE KALENDER IN EIGEN LAND IN DE JAREN 1582 en 1583.
Zuid-Holland, jrg.2, nr.4, dec.1956, blz.86-91.
114. TWEELAST "WESTLANDER", EIND 19de EEUW.
Met afb. van een in sepia gewassen pentekening van de schrijver.
Schuttevaer, jrg.67, nr.39, 24 febr.1956, blz.4.
115. KLASIEKE EN NIEUWERE SCHILDERKUNST. (bespreking)
Prof.Dr.H.G.Beyer, Fundamenta-serie, nr.1; uitg. H.J.Paris, Amsterdam, 1956.
N.V.C., 9.5.1956.
116. HOMERUS. (bespreking)
Prof.Dr.B.A. van Groningen, Fundamenta-serie, nr.2; uitg. H.J.Paris, Amster-
dam 1954.
N.V.C., 9.5.1956.
117. LATIJN EN GRIEKS DAT WIJ ALLEN SPREKEN. (bespreking)
Prof.Dr.Gerlach Royen O.F.M., Fundamenta-serie, nr.3; uitg.H.J.Paris, Amster-
dam 1954.
N.V.C., 9.5.1956.
118. HET OUDE CHRISTENDOM IN ZIJN VERHOUDING TOT DE ANTIEKE CULTUUR. (bespreking)
Prof.Dr.A.Sizoo, Fundamenta-serie, nr.4; uitg.H.J.Paris, Amsterdam 1952.
N.V.C., 9.5.1956.
119. DE BOMSCHUIT, EEN VERDWENEN SCHEEPSTYPE. (bespreking)
E.W.Petereus, Publicatie nr.1 van het Maritiem Museum "Prins Hendrik" te
Rotterdam 1954.
N.V.C., 6.7.1956.
120. DE BIJBEL HEEFT TOCH GELIJK. (bespreking)
W.Keller. Ned.vert.van : "Und die Bibel hat doch recht" door Ted Logeman (Ds.
C.M.de Vries). Uitg.H.J.Paris, Amsterdam 1956.
N.V.C., 20.7.1956.
121. COMMENTAAR OP DE HEILIGE SCHRIFT. (bespreking)
Samengesteld onder red. van Dr.J.A. Vor der Hake door Prof.Dr.F.M.Th.de
Liagre Böhl, Dr.H.A.Brongers, Prof.Dr.A.H.Edelkoort, Prof.Dr.B.Gemser,
Prof.Dr.A.R.Hulst, Dr.W.S.van Leeuwen, Prof.Dr.H.Th.Obbink, Prof.Dr.H.W.
Obbink, Dr.J.Schoneveld, Dr.J.H.Stelma, Prof.Dr.W.C.Unnik, Prof.Dr.Th.C.
Vriezen, Dr.W.J.de Wilde en Prof.Dr.J.Zwaan. Uitg.H.J.Paris, Amsterdam 1956.
N.V.C., 12.10.1956.
122. ONTWERP ZELF UW BORDUURWERK. (bespreking)
J.Nicholson, vert.door H.C.Dirkse-Bresters van "Contemporary embroidery
design"; uitg.H.J.Paris, Amsterdam, 1956.
N.V.C., 5.12.1956.
123. WEGWIJS IN DE WIJSBEGEERTE. (bespreking)
Een aansporing tot het zelf filosoferen door Dr.C.A.van Peursen; uitg.
H.J.Paris, Amsterdam, 1956.
N.V.C., 17.12.1956.

1957

- 124a. Zie nr.108.
- 124b. EEN NASSAU TE GEERTHUIDENBERG IN 1612.
De Navorscher, jrg.98, blz.105-106.
125. VLAARDINGSE STRAATNAMEN GESCHIEDKUNDIG VERKLAARD.
Door A.Bijl Mz. en C.Postma (gem.archivaris); in Drukkerij Van Dooren,
Vlaardingen. Kroniek 1907 en 1956 (III), pag.I-XXVII.
126. HERINNERINGEN AAN STADCLNOTEN.
De opschriften op de gedenktekens van de oudste gedeelten van de Algemeene
Begraafplaats te Vlaardingen met een toelichting over de daarbij genoemde
personen.
N.V.C., 29 en 31.5.; 26.6.; 5, 12, 22 en 26.7.; en 28.8.; 4, 13 en 27.9.;
16, 18, 21 en 25.10.; 1 en 22.11.; 9 en 18.12.1957; vervolg 8 en 15.1.1958.
127. HET OUDE KERMISFEEST TE VLAARDINGEN (1870).
N.V.C., 14, 19 en 21.6.1957.

128. REGENT HET OP SINT MARGRIET, ZES WEKEN LANG EEN NATTE TIJD.
N.V.C., 17.7.1957.
129. SINT ELISABETH VAN HONGARIJE, DE SCHUTSPATRONES DER ARMEN, 1217-1957.
N.V.C., 20.11.1957.
130. HET VAN LEIJDENSHOFJE TE VLAARDINGEN, verdwijnend historisch bezit, 1757-1957.
Met een pentekening van de schrijver.
N.V.C., 2 en 16.12.1957.
- 131¹. DE AFKOMST VAN MICHIËL DE RUYTER.
N.V.C., 22.3.1957.
- 131². DE AFKOMST VAN MICHIËL ADRIAANSZON DE RUYTER (Inleiding tot) in "Het Nagelacht van Michiel Adriaanszoon de Ruyter", samengesteld door het Centr. Bureau v. Genealogie te 's-Gravenhage (n.a.v. de 350ste geboortedag van de admiraal), 1957.
132. DE STADMOERENMOLEN "ABOLUS" DIAAIT MEER.
Met tekeningen.
N.V.C., 27.3.; 5.4.; 6, 10 en 17.5.1957.
133. DE HARINGJAG RIJ IN VROEGEER EEUWEN.
Met een pentekening.
N.V.C., 17.5.1957.
134. THUISZELLEDE HARINGJAGER.
Pentekening als illustratie bij het artikel van C.Postma "Koninginneharing".
N.V.C., 12.6.1957.
135. (bespreking van)
1848. DE GESCHIEDENIS VAN EEN BIAVOGEN JAAR.
R.Postgate. Ned.vertaling van "1848, the story of a year", door Dr.A.Alberts en F.Kool; uitg.H.J.Paris, Amsterdam, 1956.
N.V.C., 13.3.1957.
136. "AUTOMATION". DE TWEED. INDUSTRIELE REVOLUTIE EN HAAR ECONOMISCHE EN SOCIALE GEVOLGEN. F.Pollock. Ned.vertaling van "Automation, Materialien zur Beurteilung der ökonomischen und sozialen Folgen", door H.Nijhoff; uitg.H.J. Paris, Amsterdam, 1957.
N.V.C., 5.6.1957.
137. DE WERELD JAAKT NAAR GELD.
R.L.Heilbroner. Ned.vertaling van "The quest for Wealth" door Dr.A.Alberts; uitg.H.J.Paris, Amsterdam, 1957.
N.V.C., 22.7.1957.
138. GULLIVERS REIZEN.
J.Swift. Ned.vertaling van "Gullivers Travels" door Mr.S.Davids; uitg.H.J. Paris, Amsterdam, 1957.
N.V.C., 7.8.1957.
139. ONDERWEGS GENOTEERD.
H.A.de Boer. Ned.vertaling van "Unterwegs notiert" door H.Nijhoff; uitg. H.J.Paris, Amsterdam, 1957.
N.V.C., 4.9.1957.
140. INLEIDING TOT DE MUZIEKGESCHIEDENIS.
C.Höweler. Uitg.H.J.Paris, Amsterdam. (6de druk), 1957.
141. DE LOF DER ZOTHEID.
Erasmus. Ned.vertaling door Mr.A.Dirkzwager Czn. en A.C.Nielson, van een latijnse tekst uit 1515, en wel in juxta-positie; uitg.H.J.Paris n.v., Amsterdam, 1949.
N.V.C., 16.12.1957.

1958

- 142a. Zie nr.126.
- 142b. HONDERD JAREN IN DE VERF (1858-1958).
Gedenkschrift van het schildersbedrijf der Fa.H.Maarleveld, gevestigd aan de Hoogstraat nr.11 te Vlaardingen. Met 7 foto's, en een pentekening van de schrijver. Gedrukt bij N.V.Dorsman & Odé in maart 1958.
143. MONUMENTEN VAN GESCHIEDENIS EN KUNST.
Door A.Bijl Mz. en C.Postma. Drukkerij Van Dooren Vlaardingen Kroniek 1908 en 1957 (IV), pag. I-XXIV.
144. 1858-1958, HONDERD JAREN FIRMA H.MAARLEVELD TE VLAARDINGEN.
De Schilder, 14 maart 1958, nr.6, blz.110.
145. BEUWMEEST FIRMA H.MAARLEVELD TE VLAARDINGEN.
Schildersblad, 59 jrg.,nr.47, 20 maart 1958, blz.1437.

146. UIT DE HISTORIE VAN DE OUDE HAVENBRUG.
Met 3 tekeningen.
N.V.C., 4, 16, 23 en 30.6.1958.
147. EEN ZEVENLING OF BANTPAPIER.
Met een tekening.
N.V.C., 1.8.1958.
148. WILERSVOORSPELLINGEN IN OOGSTTIJD.
N.V.C., 25.8.1958.
149. UIT DE HISTORIE VAN HET EILAND ROZENBURG.
Met 2 tekeningen.
N.V.C., 3 en 26.9.; 8, 15 en 24.10.1958.
150. VIJFENTWINTIG JAAREN NIEUWE VLAANDINGSCHE COURANT.
N.V.C., 1.10.1958.
151. UIT DE GESCHIEDENIS VAN HET SCHILDEBEDRIJF DER FIRMA H.MAARLEVELD, 1858-1958.
N.V.C. 18 en 28.4.1958.
152. JACOB VAN MAERLAND, DE VADER DER DIJTSE DICHTERS.
N.V.C., 10.11.1958.
153. HISTORISCHE AVONTUREN VAN STADGENOTEN (METZON-MEMOIRES).
N.V.C., 21.11.; 12.12.1958; vervolg 5, 7 en 19.1; 4, 11 en 27.2.; 11 en 20.3.; 27.4.; 22.6.; 20.7.; 28.8.; 25.9.; 27.11.; 7 en 9.12.1959 en 6.4.1960.
154. DE OUDHEIDKUNDIGE VONDSTEN IN DE BROMKOLDER.
N.V.C., 26.11.1958.
155. HERINNERING AAN DE VLAANDINGSE SCHILDERES JOHANNA WILHELMINA VON STEIN CALLENFELS.
Met portret.
N.V.C., 8.12.1958.
156. DE ONDERGANG VAN HET SLOEPSCHIP "HARMONIE" IN DECEMBER 1888.
N.V.C., 31.12.1958.
157. OVER HET BEGRAVEN EN DE BEGRAAFPLAATSEN TE VLAARDINGEN.
Met een pentekening van de schrijver.
N.V.C., 13 en 27.1.; 5.2.1958.
158. INDONESIE, HOE WIJ ER KWAMEN.
Met een pentekening van een oost-indiëvaarder van de schrijver, welke afbeelding voorkomt boven elke aflevering.
N.V.C., 31.1.; 14 en 28.2.; 14.3.; 14, 23 en 28.4.; 2 en 6.6.; 14, 21 en 25.7.; 11 en 18.8.1958.
159. HONDERD JAREN FIRMA H.MAARLEVELD, 1858-1958.
N.V.C., 21.3.1958.
160. OUDHEIDKUNDIGE OPGRAVINGEN TE VLAARDINGEN.
N.V.C., 15.10.1958.
161. (bespreking van)
STICHTING "NALATENSCHAP DE DREVON", (1808-1958).
Bespreking van het gedenkboek "Mevrouw de Drevon, haar familie en haar testament - M.C.Sigal, 's-Gravenhage, 1958.
N.R.C., 18, 21 en 22.10.1958 (2de blad, 2de kolom).
162. HELLEENSE MYTHOS.
Dr.S.J.Sluys-Reitsma, met illustraties van P.Klaasse, 4de dr., 288 blz. met losse mythologische kaart; uitg.H.J.Paris n.v., Amsterdam, 1956.
N.V.C., 22.1.1958.
163. BOUWKUNST.
Beknopte ontwikkelingsgeschiedenis van 3000 jaar v.chr. tot heden, door Ir.G. Knuttel en Ir.J.Kruger, 7de herziene en uitgebreide druk, VIII en 234 blz. tekst, 55 platen; uitg.H.J.Paris n.v., Amsterdam 1957.
N.V.C., 29.1.1958.
164. HOMERUS "ILIAS" EN "ODYSSEE".
Metrische vertaling door Dr.Aegidius W.Timmerman, uitg.in pocket-editie, resp. 3de en 2de druk door H.J.Paris, Amsterdam, 1958.
N.V.C., 27.10.1958.
165. FREUD. DE MENS EN ZIJN DENKBEELDEN.
R.Schoenwald. Ned.vertaling door L.Belinfante van "Freud. The man and his mind". Uitg.H.J.Paris, Amsterdam 1958.
N.V.C., 3.11.1958.

1959

- 166a. Zie nr.154.
- 166b. WALVISVAARDERS OP AVONTUUR. (Varend volk in arctisch gebied).
Uitgegeven als nr.23(B) in de eerste Elsevier-pocket-serie, Amsterdam 1959, met reproducties naar oude gravures en 2 pentekeningen naar oude gravures van de schrijver; omslag naar ontwerp van P.Silvester.

167. DE OUDHEIDSKUNDIGE OPGRAVINGEN TE VLAARDINGEN.
Met 3 tekeningen van de schrijver.
N.R.C., 24.1.1959.
168. HERINNERING AAN DE KUNSTSCHILDER JAN ENSING.
Met portret.
N.V.C., 9.3.1959.
169. OUDE HAVENBRUG.
2 tekeningen ter illustratie van een art. "De Oude Havenbrug heeft een oude geschiedenis" voorkomende in het blad "Vrij Baan" (pag.1 en 2), een extra uitgave van de N.V.C., van 24.11.1959, huis aan huis verspreid t.g.v. de opening van de nieuwe brug op 28.11. (de tekeningen zijn zonder toestemming geplaatst).
(bespreking van)
170. HET GILGAMESJ EPOS, NATIONAAL HELDENDICHT VAN BABYLONIE.
Vertaald en toegelicht door Dr.F.M.Th.de Liagre Böhl, oud-hoogleraar te Leiden, 3de vermeerdeerde druk, uitg.H.J.Paris, Amsterdam, 1958.
N.V.C., 7.1.1959.
171. DE KINDERBIJBEL VAN JOHANNA KUIPER.
Oude en Nieuwe Testament, geïllustreerd door A.Jagtenberg; uitg.H.J.Paris, Amsterdam, 1959.
N.V.C., 27.4.1959.

1960

- 172a. Zie nr.154.
- 172b. ONDERZOEK "STEENHUIZEN" IN HANDEN LEGGEN VAN DE RIJKSDIENST.
Reactie op publicatie over "Steenhuizen" in De Rotterdammer van 1.11., met 2 tekeningen.
De Rotterdammer, 8.11.1960.
173. UIT GE GESCHIEDENIS VAN DE GROTE KERK TE VLAARDINGEN.
Met schetstekeningen enz. (Klandestien in overdruk uitgegeven, aantal ex. onbekend).
N.V.C., 5, 7, 12, 14, 17, 19, 21, 26, 28 en 31.10.; 2, 4, 7, 9, 11, 14 en 16.11.1960, vervolg 17.2.1961.

1961

- 174a. Zie nr.173.

1962

- 174b. BIJ EEN ILLUSTRATIE.
Illustratie uit "Wouter Schouten's Oost-Indische Voyagie", gepubliceerd als komende uit Willem Schouten's reisverhaal in N.R.C. van 29.6.1962.
N.R.C., 19.7.1962.
(bespreking van)
175. DE ZEVEN ANBACHTEN EN HET HOOGHEEMRAADSCAP VAN DELFLAND.
Met een schetstekening. Mr.Dr.J.P.Winsemius, eigen uitg., Delft, 1962.
N.V.C., 5.12.1962.

1963

176. HISTORISCHE WANDELINGEN IN EN OM VLAARDINGEN.
Met tekeningen van de schrijver. Uitgegeven t.b.v. het Comité Jeugd-Vakantievreugd (1963). N.V.Dorsman & Odé, Vlaardingen, 1963.
177. UIT DE WORDINGS GESCHIEDENIS VAN ROZENBURG.
Met 2 illustraties.
Rotterdams Jaarboekje 1963, 7de reeks, 1ste jrg., blz.238-250.
178. AANTERKENINGEN BIJ HET FAMILIEWAPEN BACKER.
Familieblad der "Familie Backer", nr.21, okt.1963.
179. M.C.SIGAL 75 JAAR.
N.V.C., 23.1.1963.

1964

180. HISTORISCHE WANDELINGEN IN EN OM VLAARDINGEN.
Met tekeningen van de schrijver. 2de bijgewerkte druk juli 1964, uitgegeven door de St.Vlaardingse Gemeenschap met medewerking van het stadsbestuur. (Vgl.nr.180), Drukkerij Vlaardingen, 1964.

1965

181. GENEALOGIE KOLFF, VAN SANTEN KOLFF - KOLFF VAN OOSTERWIJK (Vrijheid van Oosterwijk). H.H.Heldring en A.Bijl Mz., Nederland's Patriciaat, jrg.51, 1965.

182. DE VOORMALIGE HEERLIJKEID HOLY IN VLAARDINGER AMBACHT.
Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, dl.XIX, 's-Gravenhage 1965.
1966
183. HET HUIS MET DE BEELDEN.
Met een tekening.
Rotterdams Jaarboekje 1966, blz.296-301.
184. SIMON BAKE, 1724-1772.
Een Rotterdamse Marine-dokter die de Bay van Algiers met kaneelwater cureerde.
Rotterdams Jaarboekje, 1966, blz.238-248.
1967
185. HET VOORMALIGE VAN LELIJDENSHOEVE TE VLAARDINGEN.
Verdwenen historisch bezit. Met een foto, een pentekening en een situatieschets. Zuid-Holland, jrg.13, nr.2, juli 1967, blz.21-26.
186. GESCHIEDENIS VAN DE OUDE HAVEN TE VLAARDINGEN.
Uitgave t.b.v. De Historische Vereniging Vlaardingen, juli 1967.
187. BEELDVERHAAL VAN VLAARDINGEN. DL.I. HET STADSBEELD ROND 1900.
Uitg.Boekhuis Den Draak, Vlaardingen, 1ste en 2de druk 1967, 3de druk 1968.
188. BEELDVERHAAL VAN VLAARDINGEN. DL.II. LEVEN EN BEDRIJF IN DE OUDE STAD.
Uitg.Boekhuis Den Draak, Vlaardingen, 1967, 2de druk 1967.
189. ERASMIUS IN HET MARITIM MUSEUM "PRINS HENDRIK" TE ROTTERDAM.
Met 1 afb.
Spiegel der Historie, 2de jrg., nr.2, febr.1967, blz.292-294.
190. STADSWAPEN, VLAG EN ZEGELS VAN VLAARDINGEN.
Met 7 afb.
Spiegel der Historie, 2de jrg., nr.10, okt.1967, blz.601-605.
191. HET STADSWAPEN, DE VLAG EN DE ZEGELS VAN VLAARDINGEN.
Met 2 afb.
N.V.C., 3.2.1967.
1968
192. BEELDVERHAAL VAN VLAARDINGEN. DL.III. HOE DE STAD REILDE EN ZEILDE NA 1900.
Uitg.Boekhuis Den Draak, Vlaardingen, 1968.
193. HET HOFJE VAN DELOIS TE SCHIEDAM EN ZIJN STICHTER HUYBRECHT CORSTIAENSZ.
Zuid-Holland, jrg. 14, nr.2, 1968, blz.1-9.
194. DE VOORMALIGE HEERLIJKEID HOLY IN VLAARDINGEN AMBACHT.
Uitgave t.b.v. De Historische Vereniging Vlaardingen, 1968.
195. LANGS DE OUDE HAVEN TE VLAARDINGEN.
Uitgave t.b.v. De Historische Vereniging Vlaardingen, maart 1968.
196. EEN ONBEKENDE MARS VAN WOUTER HUTSCHENRUYTER.
Met portret van de componist.
Rotterdams Jaarboekje 1970, blz.175-177.
197. HET TERTIARISSENKLOOSTER DER GRAUWE ZUSTERS TE VLAARDINGEN.
H.V.V., nr.3, mei 1970, pag.9-12.
198. HET WAPEN DER FAMILIE KOLFF.
De N.L., jrg.87, nr.5, mei 1970, kol.128-130. Met 2 wapenafbeeldingen (zie ook De N.L., jrg.81, nr.8, aug.1964, kol.286-288)
1971
199. VLAARDINGEN IN GEVAAR BIJ DE ALLERHEILIGENVLOED OP 1 NOVEMBER 1570.
Met een situatietekening.
H.V.V., nr.6, maart 1971, pag.3-4.
200. WIE WEEET ALLES VAN KRIJNTJE?
Met afb. van het broodkarretje van Krijntje Broek.
Op de korrel, jrg.1, nr.15, 24.12.1971, pag.5.
(zie ook Op de korrel, nr.13, 12.11.1971, pag.7.)
201. "GRAUWE ZUSTERS" BEWOONDEN HET TERTIARISSENKLOOSTER.
Met afb. van de Grote Kerk als kruiskerk en het voorm.klooster op de Waal, 16de eeuw.
N.V.C., 12.7.1971.
202. VLAARDINGEN IN GEVAAR BIJ DE ALLERHEILIGENVLOED OP 1 NOVEMBER 1570.
Met situatieschets.
N.V.C., 11.8.1971.
203. KAPITEIN BARTHOLOMEUS VAN BUEREN VERSLOEG SPINOLA, VLAARDINGS RODE GALEI BESTREED DIEVEN, ZEEROVERS EN SPANJAARDEN.
Met illustratie.
N.V.C., 2.6.1971.

REGISTER OP ENKELE ONDERWERPEN EN VERWIJZINGEN.

Archeologie: 105, 151, 155, 167, 172.
Architectuur: 50, 56, 82, 84, 85, 130, 132, 143, 173, 176, 179, 181, 183, 191,
195, 199, 202.
Dueren, van, Bartholomeus: 71, 201.
Callenburg: 27, 29.
Cornelis Adriaensz.,Ds., eerste Herv.predikant te Maassluis: 52, 53, 54.
Correctie Juliaanse-kalender: 113.
Drevon, de, nalatenschap: 152, 161.
Firma H.Maarleveld: 142, 144, 145, 160.
Folklore: 40, 81, 85, 103, 110, 127, 128.
Genealogie en Heraldiek: 20, 21, 22, 23, 24, 25, 35, 42, 43, 46, 48, 49, 58,
78, 86, 107, 126, 178, 191, 196.
Grauwe zusters: 195, 199.
Grote Kerk Vlaardingen: 173.
Het Huis met de Beelden: 82, 181.
Holy: 16, 102, 180, 192.
Illustraties: 3, 4, 18, 30, 31, 33, 39, 51, 57, 73, 111, 134.
Kerk Schiedam 25, 36.
Lely, Ir.: 70, 75.
Merkwaardige historiën in en om Vlaardingen: 10, 11, 12, 13.
Naamlijsten predikanten: 23, 34.
Opschriften: 36, 51, 108, 126.
Oude Haven: 146, 169, 184, 193.
Oudheid van Vlaardingen: 55, 60.
Scheepstypen: 90, 114.
Sigal, M.C., archivaris met pensioen: 68, 69, 72.
Sint Willebrordshuisje: 77, 80.
Spoken en heksen in en om Vlaardingen: 6, 9.
Stadskorenmolen: 84, 85, 132.
Stadswapen, vlag en zegels van Vlaardingen: 188, 189.
Toponymie: 125.
Visserij: 5, 17, 18, 30, 31, 38, 59, 61, 133.
Vlaardingse kunstenaars: 106, 156, 168.
Walvisvaart: 8, 15, 166.
't Woud: 19, 22, 23, 37, 88, 89, 112.

Inhoudsopgave.

Inleiding	10
Gebruikte afkortingen en enige toelichting op de periodieken	11
Lijst enz.	12
Register op enkele onderwerpen en verwijzingen	23
Inhoudsopgave	23

